

AZ ALSÓ-ZEMPLÉNI
EV. REFORM. EGYHÁZMEGYE

SÁROSPATAKON

1905. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 31-IK NAP-
JÁN TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

HÉZSER EMIL

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK, 1905.

NYOMTATTA RADIL KÁROLY AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.

AZ ALSÓ-ZEMPLÉNI EV. REF. EGYHAZMEGYE 1905. ÉVI AUG.
HÓ 31-ÉN SÁROSPATAKON TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Kereszturi József
esperes

Meczner Béla
egyházmegyei gondnok

elnöklete alatt:

Gecsey Péter,
Kónya András,
Bálint Dezső,
Páricsy József,
Ötbey János
papi

Meczner András,
Szinyey Gerzson,
Debreczeni Bertalan,
Miklós Béla,
Buza János
világi

tanácsbírák.

Hézszer Emil papi főjegyző,
dr. Kovács Gábor világi főjegyző,
Zitás Bertalan papi aljegyző,
Olajos Pál papi aljegyző,
dr. Mitrovics Gyula világi aljegyző.

Bartha József, Beszterczey Béla, Czike Ferenc, Danyi József, Erdélyi József, Farkas Lajos, Gecse Lajos, Hazay Béla, Kajdy Menyhért, ifjú Keresztúry József, Kertész István, Köröskényi István, Máthé Gyula, Órás Kálmán, Pósa Péter, Pálóczy József, Papp István, Sallay Sándor, Szánthó István, Szabó Pál, Székely Imre, Zitás István lelkészek; Gérecz Károly, Demjén Kálmán tanítóképviselők; Radácsi György, Harsányi István tanárok; ifjú Bálint Dezső, Sélley László segédlelkészek; Maklár Pap Miklós sárospataki, Liszka Bertalan tiszaladányi képviselők; Pálur József, Nagy Béla, Diószeghy János tanítók.

1. *Keresztúri József* esperes mint egyházi elnök az egybe-
gyülekezett gyűlési tagok bizodalját Istenhez búzgó imádság
szavaival gerjesztvén és tolmácsolván, *Meczner Béla* gondnok
a megjelenteket szívélyesen üdvözölve,

a gyűlést megnyitottak nyilvánította.

2. Az egyházak képviselőinek megbízólevelei megvizsgál-
tatván,

a képviselők igazoltaknak jelentettek ki.

3. Indítványoztatott, hogy arra az esetre, ha az egyház-
kerületi gyűlésre kiküldött képviselők egyike vagy másika aka-
dályozva lenne abban, hogy a gyűlésen megjelenjen, kötelez-
tessék az illető, elmaradását indokaival együtt az esperesnek
a gyűlés előtt bejelenteni, hogy az esperes a megválasztott pót-
képviselőt korán kiértse.

Egyházmegyei közgyűlés ezen indítványnak
megfelelőleg elrendeli, hogy az egyházkerületi
képviselők választásánál szavazzanak egyúttal pót-
képviselőkre is, oly módon, hogy a rendes kép-
viselők után legtöbb szavazatot nyert papi és
világi egyén pótképviselő gyanánt tekintessék.

4. *Pálúr József* vajdácskai, *Diószeghy János* t.-ladányi,
Nagy Béla t.-ladányi tanítók okmányait bemutatván, utóbbi
a hivatalos esküt is letévén,

az elnökség részéről kifejezett szívélyes sza-
vakkal történt ödvözlése mellett, hivatalukban meg-
erősítették.

5. Egyházkerületi képviselőkül megválasztottak :

papi részről: *Páricsy József*, *Bálint Dezső*
tanácsbírák; *Hézszer Emil* hivatalból kiküldött fő-
jegyző; világi részről: *Meczner András*, *Buza Já-
nos*, *Miklós Béla* tanácsbírák, póttagok egyházi
részről: *Ölbey János*, világi részről: *Kóczán*
Miklós.

6. *Zombory Gedő* egyházmegyei tanácsbíró, *Kóczán Miklós* tanácsbíró, *Lábos Béla* világi aljegyző elmaradásukat igazolták.

Tudomásul vétetett.

7. *Pálúr Mihály* örösi volt tanító nyugdíjba lépven, búcsúzó-levelet intézett az egyházmegye közgyűléséhez.

Egyházmegyénk sajnálattal látja népiskolai ügyünk ily kiváló bajnokának nyugdíjba vonulását, de amennyiben a hosszú éveken át teljesített nagy és áldásos tevékenység után nagyon is megérdemli, hogy élete hátralévő napjait jól megérdemelt nyugalomban tölthesse, egyházmegyénk áldáskívánattal s azzal az óhajtással bocsátja el egyházmegyénk kötelékéből népiskolai tanügyünk kiérdemült bajnokát, hogy a híven végzett munkát, jutalmazó tiszta öntudat nyugalmát és boldogító érzetét még nagyon sokáig élvezhesse, az általános tisztelet és közbecsülés aranyozza be élete alkonyát.

8. *Esperes fájó* szívvel jelenti, hogy *Nagy Károly* legyesbényei lelkész 52 évi hű és buzgó lelkipásztorkodás után elhúnyt s kitűnő lelkészi működésére való tekintettel indítványozza, hogy emlékét közgyűlésünk jegyzőkönyvében örökítse meg.

Az egyházmegyei közgyűlés fájdalommal veszi tudomásul a hű és buzgó munkás kidöltét. Hosszú, áldásos munkássága felemelő példa mindannyiunk előtt s fáradozásainak emlékét szeretettel ápoljuk emlékezetünkben. Legyen boldog a síri nyugalma, áldott közöttünk az emlékezte!

9. *Esperes folytatólag* jelenti, hogy egyházi tanügyünknek szintén hosszú idón át szorgalmas és szép sikerű munkása: *Sőregi Márton* cigándi tanító makacs szembaja miatt 37 évi szolgálat után nyugdíjba vonult.

Sőregi Márton a közművelődésnek legnehezebb és legkevesebb javakkal kínálkozó terén működött, törhetetlen buzgósággal irtva a gyomokat, oszlatva a sötétséget s gyarapítva egyházunknak és fajunknak szellemi tőkét. Tömjénünk és aranyunk nincs, de az ezeknél becsesebb hála és elismerés szavaival, érdemes szolgálatainak jegyzőkönyvi megörökítésével veszünk búcsút a fáradhatlan munkástól, áldást, nyugalmat és megelégedést kívánva a pihenés esztendeire!

10. Örömmel jelenti az esperes, hogy *Gecsey Péter* egyházmegyei tanácsbíró, tarcali lelkész az örösi egyháznak egy 6 változatú, 2150 korona értékű, pompás orgonát ajándékozott; és ennek jókarban tartásáról is gondoskodott, 200 koronát ajándékozván fenntartási alapul.

E nemes áldozatkészség önmagában hordja dicséretét. Nemes munkatársunk nem elégszik meg azzal, hogy saját egyházát gondozza a hű pásztor szeretetével és azzal, hogy egyházmegyénket is tettel és tanácsal évek hosszú sora óta szolgálja, hanem hajló korának napjait a gyermekkori emlékek derüje aranyozza meg, hálával gondol szülőföldjére s nevét egy ily nagy értékű ajándékkal teszi ott is feledhetetlenné. Isten áldása legyen az adományon és adományozón!

11. A *M.-Zomboron* építendő templom előmunkálataira való felügyelettel tavaszi közgyűlésünk *Horváth János* lelkészt és *Kovács Gábor* dr. világi főjegyzőt bízta meg. Megbízottak szóbelileg jelentik, hogy az építésről ott még szó sem lehet, mert arra a célra csak a Teleky László egyházgondnok által gyűjtött 500 korona áll rendelkezésre. Közadakozás-gyűjtésre engedélyért folyamodtak a belügyminisztériumhoz; erre azonban ez idő szerint még nem érkezett meg a miniszteri engedély. Végül a megbízottak kiemelik Teleky László gondnoknak rendkívüli ügybuzgóságát, aki nemcsak az eddigi templomépítési alapot egymaga hozta össze, hanem az országos gyűjtésre is személyesen akar vállalkozni s a lelkész betegsége miatt fő nélkül lévő gyülekezetet úgyszólván egymaga tartja együtt.

A közgyűlés a kiküldöttek jelentését tudomásul veszi s őket az ügy fejlődésének szemmel tartásával továbbra is megbízza. Különös meglepéssel és örömmel vett tudomást egyházmegyénk *Teleky László* egyházi főgondnok buzgóságáról, fáradságos és lankadást nem ismerő áldozatkészségéről s azért neki érdemeinek lelkes elismerésével egyházmegyénk hálásan mond jegyzőkönyvében is köszönetet. Egyúttal felkéri őt továbbra is eddigi buzgó és áldásos tevékenységének a folytatására.

Egyházmegyei közgyűlés egyúttal sajnálattal értesült a lelkész betegségéről, mely őt munkaképtelenné tette, minek következtében az amúgy is elhanyagolt és szegénységgel küzdő gyülekezetet az elzúllás veszélye fenyegeti. Azért addig is, míg más kisegítő módot találna, megbízza közgyűlésünk *Kovács Gábor* dr. főjegyzőt, hogy a lelkészi teendők állandó és rendszeres ellátására valamelyik közeli lelkészszel lépjen a m.-zombori beteg lelkész terhére és megegyezésével — egyesítésre.

Végül *Gecsey Péter* tarcali lelkésznek, aki idáig minden ellenszolgáltatás nélkül gondoskodott a lelkészi funktiók végzéséről — hálás köszönetét nyilvánítja.

12. A tavaszi egyházmegyei közgyűlés 15. jkvi p.-ra vonatkozólag, a *legyesbényei lelkészfizetési hátrálék* ügyében a segédlelkész jelenti, hogy annak befizetése folyamathan van.

Ennek végleges leszámolásáról a tavaszi közgyűlésre a jelentés beváratik.

13. U. a. közgyűlés 16. jkvi pontra vonatkozólag *Olajos Pál* és *Órás Kálmán* lelkészek jelentik, hogy a *t.-lúci egyházi tanítónak bérelt lakásról* immár gondoskodott.

Tudomásul szolgál.

14. Ugyanazon közgyűlés 19. jkvi. pontjával kapcsolatban olvastatik az egyházmegyei ügyész jelentése, mely szerint az *erdő-horvát* egyházban a *Farkas Abrahám-féle hagyatéknak*

a végrendelet szerint 2000 frtra kellene felszaporodnia, hogy az egymagában is elég legyen egy tanítói fizetés alapjául. Mivel azonban időközben a felszaporodott tőke kamatainak és az államsegélynek igénybevételenél kisebb tőke mellett is lehetőségessé vált az önálló tanítói állás szervezése, az erdő-horvát egyház a hagyományozó leszármazott örökösöknek beleegyezésével a további tőkésítést beszünteti és 2400 koronára szaporodott alapítványi tőke kamatait a rendszerezett tanítói fizetés pótlására fordította és fordítja mind ez ideig.

Egyházmegyei közgyűlés az ügyészi jelentést tudomásul veszi s azon indítványát, hogy ezen ügyben nincsen helye és szüksége semmi további beavatkozásnak, elfogadja. A lelkészt azonban utasítja, hogy az örökösöktől szerezzen be tavaszi közgyűlésünkig egy nyilatkozatot, amely szerint ők is belenyugosznak abba, hogy az alap jövedelme már most a tanítói állás dotálására fordíttassék, mielőtt az a végrendeletben kiszabott összeget elérte volna.

15. Ugyanazon közgyűlés 21. sz. jkvi. pontjára vonatkozólag Gecsey Péter tanácsbíró jelenti, hogy a *tiszaladányi iskola-építéshez* sem ő, sem a szolgabíró beleegyezését nem adhatta a telek alkalmatlan volta miatt. Alkalmas új helyet pedig még nem szerezhettek.

Gecsey Péter tanácsbíró közgyűlésünk a felüggellett továbbra is megbízza s egyszersmind felkéri, hogy esetről-esetre jelentést tegyen.

16. Tavaszi közgyűlés 8-ik szám alatt jegyzett határozatára az *erdőhorvát-i* lelkész azt jelenti, hogy mivel a templom tervezetét a megbízott szakértő nem készítette el, mostani gyűlésünkre csak a költségvetést terjeszthetik be.

Miután reális költségvetést tervrajz nélkül készíteni nem lehet, e. m. közgyűlés elrendeli, hogy tavaszi közgyűlésünkre e kettőt együttesen az állam építészeti hivatalának felülvizsgálatával ellátva terjessze be.

17. Tavaszi közgyűlés 11. számú határozatára *Kertész István* bodroghalászi lelkész jelenti, hogy Meczner Gyula kinyilatkoztatta, miszerint neki, mint a makkoshotykai egyház felügyelő- és kisegitőlelkészének, a Rozgonyi Irma sírjának gondozása címén az egyezségről ötven koronát nem fogja kiszolgáltatni, mivel ez szerinte csak a helybeli rendes — a tényleges gondozást végző lelkészt illeti meg.

Egyházmegyei közgyűlés ezen ügy tárgyalása folyama alatt azt az értesülést nyervén, hogy a sárospataki főiskola és Meczner Gyula között a Rozgonyi Irma alapítványi levele alapján olyan egyezség jött létre, melynek értelmében Meczner Gyula kötelezi magát arra, hogy a főiskola pénztárában évenként ötven koronát befizet, viszont a főiskola köteles ezt az ötven koronát a Meczner Gyula által kiállított és a sír gondozását igazoló tanusítványa ellenében a makkoshotykai lelkész nyugtájára kifizetni, — megbízva ennek folytán Debreceni Bertalan és Buza János tanácsbírákat, hogy a szóbanforgó alapítványi-level és egyezségi szerződés alapján tavaszi közgyűlésünkre adjanak felvilágosítást és véleményes jelentést arról, hogy 1. miben áll Meczner Gyulának fizetési kötelezettsége a Rozgonyi Irma sírjának gondoztatásáért? 2. honnan s mi alapon háramlik reá ezen teher? 3. hol vette kezdetét ez a fizetési kötelezettség? 4. az évi ötven korona be van-e szolgáltatva a főiskola pénztárába és ha nincs, hátralék címen mily összeg szerepel? 5. mily összegig vonható e tárgyban felelősségre a főiskola pénztára, ha a befizetések tényleg megtörténtek? 6. mennyi az az összeg, mely Kertész Istvánt a hotykai egyház-

ban végzett lelkészi szolgálataiért a szóbanforgó címen és alapon megilleti?

18. Esperes jelenti, hogy a *tiszalúci* lelkész és egyháztanács nem tett eleget a tavaszi egyházmegyei gyűlés 64. sz. határozatának, illetőleg a rendelet végrehajtásról jelentést nem adott.

Közgyűlés megdöbbenéssel értesül a tiszalúci lelkésznek és egyháztanácsnak az egyházmegyei főhatóság rendeletével szemben tanusított magatartásáról; midőn rosszalását fejezi ki az egyházhatósági rendelet figyelembe nem vétele s végre nem hajtása miatt. elrendeli a vagyoni felelősségi és fegyelmi eljárás alá vonás terhe alatt, hogy lelkész és egyháztanács tavaszi közgyűlés 64. sz. határozatát 1905. évi október hó 31-ig terjedő záros határidő alatt hajtsa végre, s eljárása eredményéről az esperesi hivatalhoz november hó 8-ig adjon jelentést.

19. Ölbey János tavaszi közgyűlés 76. sz. jkvi pontjának 16 és 17. tétel alatti kiküldetéséről jelenti, hogy a *kiskövesdi egyházközség* számadását a lelkész újonnan, helyes csoportosítással, az új templom építési költségeire tekintettel, pontosan elkészítette; világosan kimutatta, hogy a 28239 kor. 73 fillér templomépítési költség honnan nyert teljes fedezést. Évi pénztári maradvány 831 kor. 39 fillér. Tőkepénz 7415 kor. 24 fillér Teher az egyházkerületnél 1000 korona. E teher, lelkész megjegyzése szerint, azon kamatkülönbözet miatt, mely a kerülettől kölcsönvett tőkének ideiglenesen 3·5 százalékkal gyümölcsöztetett kamata és a kerületnek fizetett 6⁰/₁₀ kamat közti többletből állott elő; 1300 korona. Előadja továbbá jelentésében, hogy a királyhelmei egyházközség számadása helyesbített.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

20. Tavaszi közgyűlésünk 77. sz. jkönyvben utasította *Kun József* hernádkaki tanítót, hogy nyugdíjaztatása tárgyában

azonnal tegyen lépéseket, mivel súlyos beszámítás alá eső kötelességmulasztásai miatt kénytelen lesz ellene a fegyelmi eljárást megindítani.

Miután e határozatnak illető eleget nem tett, közgyűlés, midőn feltartja határozatát, felhívja Kun Józsefet, hogy ezen jegyzőkönyv kézbesítésétől számított negyvennyolc óra alatt értesítse esperesi hivatalt, beadta-e nyugdíjaztatása iránti kérvényét? Ennek elmulasztása esetére utasítja közgyűlés esperest, hogy Kun József ellen a fegyelmi eljárást haladéktalanul annnyival is inkább indítsa meg, mivel tanügyi bizottság jelentése szerint Kun József nemcsak nem teljesíti hivatalos kötelességét, hanem nem is lakik Hernádkakban.

21. Tavaszi közgyűlés 77. sz. jzk. pont 6-ik tétele alatti határozata figyelmeztette *Csutoros Benjámint* leányvári tanítót, hogy ha oklevelét szeptemberig be nem mutatja, hivatalától el lesz mozdítva; e határozatra Ölbey János lelkész jelenti, hogy Csutoros Benjámint szeptember hó 7-én fogja az eperjesi tanítóképzőben oklevelét megszerezni. Kéri, hogy közgyűlés az oklevél bemutatásának határidejét hosszabbítsa meg

Közgyűlés feltartja Csutoros Benjámint hozott határozatát az oklevél bemutatásának 1905 évi szeptember hó 15-ig kiterjesztett határidejével és utasítja Esperest, hogy Csutoros Benjámint, ha oklevelét szeptember hó 15-ig nála be nem mutatja, hivatalából azonnal mozdítsa el s helyét pályázat útján töltsse be.

22. Tavaszi közgyűlésünk 67. számú határozatában Ölbey János tanácsbíró azzal bízta meg, hogy vizsgálja meg *özv. Végh Jánosné* azon panaszát, mely szerint a kiskövesdi egyház gondnoka az őt, illetőleg férjét megillető 20 öl fa lelkészi fizetés kiszolgáltatását megtagadta. Erre vonatkozólag megbízott tanácsbíró azt jelenti, hogy ezt az ügyet a törvényes formák betartásával tisztázni és rendezni nem lehetett, mivel az egyház-

tanács — a tagok meg nem jelenése miatt — nem volt megtartható, azonban az özvegy lelkészné előadása és gondnok vallo-
másából azt a meggyőződést szerezte, hogy az özvegyet a 20 öl fa valósággal megilleti, még pedig 10 öl fával adós az egyház, 10 öl fa árával pedig a gondnok, mivel az 1903. évi gondnoki számadásba csak bejegyeztette a lelkész a 10 öl fa árának a kifizetését — nehogy a következő évben egyszerre 20 öl fa árának kiadása kerüljön a számadásba, — de tényleg sem a fát, sem annak árát akkor át nem vette; miért is az özvegy lelkésznét a 20 öl fa ára jogosan megilleti.

Mintán a gyűlésben jelen volt kiskövesdi egyházi gondnok csak 10 öl fa tartozást ismert el s tagadta, hogy az 1903-ik évi gondnoki számadás kiadási tételei közt szereplő 10 öl fának az ára ténylegesen is ki nem szolgáltatott volna, s miután a gyűlésen szintén megjelent özvegy lelkészné követelése jogosságát erősítette, ezen ügy vizsgálatának vezetésével továbbra is Ölbey Jánost bízta meg az egyházmegye s felkéri, hogy eljárása eredményéről tavaszi gyűlésünkre tegyen jelentést.

23. Bogárdi Dániel lelkész tavaszi közgyűlés 76. sz. jegyzőkönyvi pontjában hozott határozatra, a *csanálói templom-építési pénztár* számadásához a számadást magyarázó jelentést ad be.

Minthogy lelkész jelentése nem világosítja meg a számadást és nem tünteti fel kellő magyarázattal a pénztár helyzetét, mert a számadásnak bárki által magyarázat nélkül is, egyszerre áttekinthetőnek és érthetőnek kell lenni s a csanálói templom pénztári számadása nem ilyen és mert lelkész jelentése csak elodázza, de nem teljesíti közgyűlésnek ama határozatát, melyben a templom pénztári bevételeiről és kiadásairól számadás készítését és annak jelen közgyűlésre beadását rendelte el: közgyűlés határozatát feltartva, útasítja lelkészt, hogy a templom pénztári

számadását számvevőszék által nyomtatásban kiadott útásítás szerint akként készítse el mind az 1904., mind az 1905. évről, hogy a bevételben pontosan ki legyen mutatva a bevétel megnevezése és a bevételezett összeg, a kiadásban pedig tüntesse ki, hogy hová, mely pénztárnál, vagy adósnál helyzetetett ki a kiadott összeg? Tüntesse ki a bevétel és kiadás közti különbözetet, a pénztári maradványt; a táblás kimutatásban pedig csupán a kihelyezett tőkét és kamatait sorolja fel. Útasítja lelkészt a közgyűlés, hogy ezen rendeletnek teljesítéséről egyházlátogató küldöttség útján tavaszi közgyűlésre tegyen jelentést.

24. Olvastatott a tavaszi gyűlés 50-ik számú jegyzőkönyvében foglalt, a *lukai* egyház zavaros birtokviszonyait tárgyzó határozat.

Nyilvántartásban marad mindaddig, míg e per alatt álló és polgári bíróság előtt folyamatban lévő ügy jogerős elintézését nem nyer. Kötelességévé tétetik azonban a lelkésznek, hogy annak idején részletes jelentést tegyen az ügynek miként történt befejezéséről.

25. U. a. gyűlés 53. sz. alatt foglalt határozatában útásította a *vissi*, *erdőbényei* és *kisgéresi* egyházakat, hogy a javukra begyűlt könyöradományokról és segélyekről a mostani közgyűlésünkre részletes kimutatást terjesszenek be.

Esperes azon jelentése alapján, hogy nevezett egyházak az egyházmegye világos rendelkezése dacára sem terjesztettek be jelentést az adományok és segélyekről szigorúan útásítja az illető egyházak lelkészeit, hogy ismerjék halaszthatatlan kötelességüknek a kimutatás elkészítését, mutassák be azokat az egyházlátogatásnak, az egyházlátogatás figyelme pedig felhívatik arra, hogy ezen kimutatásokat az egyház tulajdonában

lévő számadásokkal és okmányokkal egyeztessék össze s vizsgálatuk eredményéről a kimutatással együttesen tegyenek tüzetes jelentést.

26. U. a. gyűlés 56. sz. határozatával elrendelte, hogy a *kistárkányi* egyház lelkészi és tanítói díjlevelét terjessze be az egyházmegyére. Erre vonatkozólag a lelkész azt jelenti, hogy nem terjesztheti be az említett díjleveleket, mivel ezeket az egyház még akkor betérjesztette, amikor őt az egyházmegye lelkészi hivatalában megerősítette.

E. m. közgyűlés a felhozott mentséget sem elfogadhatónak, sem valószínűnek nem tartja, mivel a lelkészi beerősítéshez tanítói díjlevelére semmi szükség nem lehetett és mert sem az egyházmegyei, sem az egyházkerületi jegyzőkönyvekben semmi nyoma sincs annak, hogy a nevezett díjlevelek ide betérjesztettek volna, miért is utasítatik a kistárkányi egyház előljárósága, hogy jegyzőkönyvei alapján úgy a lelkészi, mint a tanítói díjlevelet készítse el s azokat tavaszi gyűlésünkre mindenesetre terjessze be.

27. F. év jun. hó 14—16. napjain tartott konvent jegyzőkönyvének 41. számú határozatában útasította az egyházmegyét, hogy a *liturgiai ügyben* készített konventi tervezetét vegyék bírálás alá s erre vonatkozó megjegyzéseiket a kerületek összefoglaló véleményével küldjék el a konvent elnökségéhez.

Egyházmegyei közgyűlésünket a konvent által kidolgozott liturgiai tervezet távolról sem elégíti ki, mindazáltal úgy tekinti azt, mint az istenitisztelet rendtartásának kívánatos reformja felé való haladását; de mivel a konvent amaz útasítása, hogy a külföldi református egyházak liturgiája tanulmányozás tárgyává teendő és azokból a magyar ref. egyház szellemével esetleg összhangzásban álló részletek beillesztendők: — az illetékes tényezők által figyelmen kívül hagyatott és mivel ez a reform kellőleg nincsen

elkészítve, a következő zsinat feladatai közé kívánja soroztatni a liturgia ügyének olyan irányú megoldását, hogy istenitisztelei rendtartásunk lélekemelő és vallásos buzgóságai építő tartalommal töltsék ki.

A konvent által kidolgozott tervezetre vonatkozólag a következőkben teszi meg az egyházmegye észrevételeit:

1. A vasárnap délutáni istenisztelet rendjébe „*biblia vagy kátémagyarázat*“ után beveendő a „*predikáció*“ is.

2. A vasárnap délutáni „*írásmagyarázat*“ után a „*Miatyánk*“ előtt „*Imádság*“ tartandó.

3. A hétköznapi isteniszteleti rendbe a 4. sz. alatti „*Bibliamagyarázat*“ kihagyandó.

4. A *keresztelésnél* a 3 ik pont, mely a keresztszülék fogadástételéről szól, amennyiben az oly szegény sorsú embereknel, kik keresztszülét is alig tudnak keríteni, még nehezebbé teszi helyzetét, hogy keresztszülét kaphasson — mint gyakorlatilag kivihetetlen, maradjon el.

5. A confirmationál a 19. § kihagyandó, mert kívánatos ugyan, hogy a *népesebb* egyházakban a confirmatioi vizsga és a confirmatio mint vallásos cselekmény külön választassék, de a csekélyebb népességű egyházakban, ahol egynehány gyerek kerül évenként confirmatio alá, erre egyáltalában nincsen szükség.

6. A temetési szertartásnál az „*úti ének*“ teljes mellőzése, mivel az általában az egész országban gyakorlatban van és a nép vallásos érzületével szorosán össze van forrva — sem nem indokolt, sem nem célszerű.

7. A temetési szertartás sorozatába beveendőnek véleményezzük, hogy a lelkész a *temetőben* a még sok helyen gyakorlatban lévő tanítói búcsuztatások végleges kiküszöbölése céljából a koporsónak a sírba leeresztése után, egy rövid „*megáldó beszédet*“ mondjon.

8. A tervezet *többi pontjait* egyházmegyénk változatlanul *elfogadja*.

28. *Lelkészi értekezlet* indítványozza, hogy készíttessen az egyházmegye két emlékkönyvet, egyiket az értekezleteken felolvasott jelesebb értekezések megörökítésére, másikat az elhunyt lelkészek életrajzának befogadására.

E. m. közgyűlés arra való tekintetből, hogy mai állapotaink mellett az utókor sem értekezleteink tevékenységéről, sem lelkészeink működési viszonyairól tudomást nem szerezhet, a be-terjesztett indítványt annyival is inkább készséggel elfogadja, mivel az értekezéseket tartalmazó könyv meg fogja világosítani utódaink előtt azon eszmekört, mely a mostani nemzedéket foglalkoztatja, az életrajzi gyűjtemény pedig azt a munkássági mezőt és tevékenységi irányt, melyen a mai lelkészi testület képességeit és tevékenységét érvényesíteni törekedett.

29. U. azon értekezlet indítványozza, hogy miután sok lelkésznek a sírjáról megfelcdkezett a kegyelet és jeltelenül süllyednek alá sírhalmaik, gondoskodják az egyházmegye arról, hogy az Úr szőlőjében munkált és kidölt munkásainak örök nyugvóhelyét emlékkő jelölje meg.

E. m. közgyűlés határozatilag kimondja: hogy *minden elhunyt lelkésznek az utódja ismerje erkölcsi kötelességének és gondjának, hogy elődjének sírhalmát az elhunyt családja, vagy az illető egyház emlékkövel jelölje meg, ha pedig ebbeli kegyeletes törekvése két év alatt eredménytelennek bizonyúlna, tegyen erről jelentést az egyházmegyének, mely aztán saját hatáskörében fogja pótolni a közelebről érdekelt felek kegyeletének mulasztását.*

30. U. a. értekezlet indítványozza, hogy miután az elhunyt lelkészek életrajzi adatait a legtöbb esetben sok utánjárással s

emellett nagyon fogyatékosan lehet összeállítani, köteleztessék minden lelkész arra, hogy életrajzát, lelkészi tevékenységének kiemelkedőbb részleteit, esetleg irodalmi tevékenységét feltűnő önéletrírását egy év leforgása alatt az esperesi hivatalhoz az egyházmegyei levéltárba leendő megőrzés végett adja be.

E. m. közgyűlés emez életrevaló indítványt azzal a kiegészítéssel fogadja el s emeli határozati erőre, hogy az espereshez beadott, illetőleg beadandó önéletrírási adatok az illető lelkészek által minden tíz évben az ezen idő alatt teljesített munka bejegyzésével kiegészítendőek lesznek. *Az életrajzi adatok beadásának határideje 1906. évi augusztus hó 1.*

31. ifj. Bálint Dezső sárospataki, — **Sélley László** tiszalúci segédlelkészek képesítő oklevelüket betérjesztve kérik az egyházmegye kötelékébe való felvételüket.

E. m. közgyűlés örömmel üdvözli és sorozza tagjai közé az Úr szőlőjének ifjú munkásait.

32. Tiszaladányi egyház betérjeszti két tanítói állásnak díjlevelét 4—4 példányban, kérik ezeknek a megerősítését.

E. m. közgyűlés a díjleveleket nem hagyja jóvá, hanem azzal az utasítással adja vissza az érdekelt egyháznak, hogy a régi tanítói díjlevellet, valamint az új díjlevelek megállapítása tárgyában tartott presbiteri és egyházközségi gyűlések erre vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatait legközelebbi gyűlésünkre terjesszék be.

33. Tavaszgyűlés 24 sz. pontjára vonatkozólag **Szánthó István** jelentí, hogy miután a zsadányi templom még nem épült fel, nem kellett intézkednie a vámosujfalusi lelkész kérelmére vonatkozólag.

E. m. közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és Szánthó István megbízatását továbbra is fentartja.

34. *Esperes* jelenti, hogy 380 korona közigazgatási államségély érkezett hozzá, intézkedéstételre hívja fel az egyházmegyét.

Közgyűlés elrendeli, hogy további intézkedésig az egyházmegyei pénztárba helyezendő el.

35. A *cigándi egyház* arra kéri az egyházmegyét, hogy állapítsa meg azt, hogy a f. év szept. hó 1-én nyugdíjba vonuló Sőregi Márton tanítót a tanítói fizetésből a f. évre mennyi illeti meg?

Egyházmegyei közgyűlés határozatilag kimondja, hogy Sőregi Márton a szántóföldeknek egyharmad részét még az ősszel bevetheti, a termény és pénzfizetésnek felerésze javára kiszolgáltatandó.

36. A *cigándi egyház* jelenti, hogy a bodroglózi vasut a tervezet szerint az egyház tagbirtokain fog keresztül menni, a vasuti társaság a kisajátítandó földterületeknek ingyenes átengedését és 6580 (hatezeröttszáznyolcvan) korona hozzájárulási összeget kíván a cigándi egyháztól.

E. m. közgyűlés az egyházi birtoknak ily nagymértékű kártalanítás nélküli megcsonkításához és a cigándi egyháznak ily tetemes megterheléséhez jóváhagyását nem adja.

37. *Csikai János* t.-ladányi lakos öt rendbeli panaszt emel a t.-ladányi ev. ref. egyház belső ügyeinek vezetése és igazgatása ellen. Ugyanezzel kapcsolatosan *Czike Ferenc* lelkész szintén az egyház belügyeibe az egyházmegye beavatkozását, a dolgok állásának megvizsgálását kérelmezi.

Egyházmegyei közgyűlés mind a két beadványt az egyházlátogatóknak kiadatni rendeli azzal az utasítással, hogy a beadványokban foglalt panaszokat tegyék vizsgálat tárgyává, a vizsgálat eredményéről felvett külön jegyzőkönyvet jövő tavaszi gyűlésünkhöz terjesszék be.

38. Olvastatott a *tarcali* egyház kérvénye, melyben a Zólyominé által hagyományozott 1208 négyszögöl területű „Szentkereszt“-dülőben fekvő földnek 800 (nyolcszáz) kor.-ért leendő eladására engedélyt kér.

Egyházmegyei gyűlés ezen eladást az egyházra nézve előnyösnek látja, mivel az eladási ár kamatja jóval felülhaladja azon összeget, mennyit a jelzett földbirtok ezideig bérleti úton jövedelmezett, miért is megengedi, hogy a „Szentkereszt“-dülőben fekvő tarcali egyház tulajdonában levő 1208 □-öl területű földbirtok Bekényi Józsefnek 800 kor. vételárért örök tulajdonjoggal átadassék. Ezen határozatát megerősítés végett az egyházkerületi gyűléshez terjeszti fel.

39. Ugyanazon egyház beterjeszti a felállítandó harmadik iskola költségvetését és tervrajzát.

Egyházmegyei közgyűlés a tanterem, tanítói lakás és tanácsterem költségvetését és tervrajzát jóváhagyja, az építkezési felügyelettel és ellenőrzéssel, valamint az e célból tervbevett s közgyűlésileg elfogadott rendkívüli egyházi adókivevés felülvizsgálásával s annak jogérvényű jóváhagyásával Hézsér Emil főjegyző bíztatik meg.

40. Ugyanazon egyház előadja, hogy miután a jelen év mostohasága miatt a nép túlságosan nem terhelhető, a bekövetkezendő építkezésekre való tekintetből addig is, míg a kivetett rendkívüli egyházi adó az egyház pénztárába befolyyna, nehogy az építkezés megakadjon vagy halasztást szenvedjen, 8—10,000 kor. kölcsönnek az egyházkerületi pénztárból leendő felvételére engedélyt kér s ezen összegnek folyósításához az egyházmegye jóakarató támogatását kérelmezi.

Egyházmegyei közgyűlés a tarcali egyháznak a kölcsön felvételére az engedélyt megadja s a törekvő és szépen fejlődő egyház kérelmét legmelegebb ajánlatával terjeszti fel az egyházkerületi közgyűléshez.

41. Olvastatott a *kiskövesdi* egyház kérvénye, melyben a kor követelményeinek megfelelő lelkészi lak építkezésére az engedély megadását kéri. ezzel kapcsolatosan azt, hogy az 1906-ik év tavaszán megkezdendő építkezéshez a rendelkezésükre álló 7000 (hétezer) koronán felüli összeg kölcsön útján való beszerzéséhez s annak letörlesztésére rendkívüli egyházi adó kivetéséhez adja az egyházmegye belegegyezését és jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlés a bemutatott, az államépítészeti hivatal által is felülvizsgált tervrajzot és költségvetést megerősíti és jóváhagyja s megengedi, hogy az építkezésnél 7000 koronán felül felmerülő költségek fedezésére előnyös feltételek mellett kölcsönt vehessen fel az egyház s ezen összegnek letörlesztésére rendkívüli egyházi adót vethessen ki; engedélyt ad arra, hogy az építkezési szerződést a vállalkozóval megköttesse; az építkezés felügyeletével és ellenőrzésével Ölbey János tanácsbíró bízza meg s a törekvő s nagy vallásos buzgóság és áldozatkészséget tanúsított egyháznak pedig egyházunk iránti lángoló szeretetét tanúsító ama tényei felett, mely szerint néhány rövid év alatt mintegy 40,000 kor. költséggel saját erejéből templomát és lelkészi lakát megújítja, a legőszintébb elismerését fejezi ki s Isten áldását kéri az építkező gyülekezetnek mindazon munkájára, melyvel magyar református Sionunk erősödését és emelkedését munkálja.

42. *Bagossy Géza* tarcali tanító ellen azon panasz emeltetett, hogy több esetben saját egyháza ellen beadványokat intézett a világi hatóságokhoz, melyek által a tarcali egyháznak kellemellenségeket okozott.

Egyházmegyei közgyűlés meghagyja nevezett tanítónak, hogy az egyház dolgaiban bármi ellen kifogást tenne, elsősorban köteles az egyházi hatósághoz fordulni s ezúttal elrendeli, hogy

jövőben óvakodjék olyan eljárástól, mely panasz tárgya lehetne.

43. *Persenszky Károly* szerencsi állami iskolai református tanító beadványában előadja, hogy egy esküvő alkalmával a jegyespárok felkérték, hogy az esküvőre való bemenetel alkalmával a református templom orgonáján játszék egy szokásban levő alkalmi darabot, ehez az illetékes orgonista-tanító engedélyét ki is kérte, de Igaz József lelkész azon a címen tagadta meg az engedélyt, „hogy egyházi hangszeren állami tanító nem játszhat“, ezek alapján határozatot kér arra nézve, hogy *„ev. ref. vallású állami iskolai tanítónak szabad és lehet-e a templomi istenítisztelet alkalmával a helybeli tanítót helyettesíteni, énekelni vagy orgonálni?“*

Egyházmegyei közgyűlést az eset szokatlansága meglepte, mert hiszen természetesen csakis örülhet egyházunk annak, ha az államnál alkalmazásban levő tanítók ebbeli minőségükben is megőrizték egyházunkhoz való szoros tartozandóságukat, sőt ezen érzésüknek külsőleg is kifejezést adnak azáltal, hogy istenítiszteleteink cselekményeiben tevőlegesen vesznek részt; miért is szívesen látjuk, ha az állami iskoláknál alkalmazott ref. vallású tanítók az istenítiszteletek alkalmával a körülményekhez képest helyettesítik a mi tanítóinkat.

44. Jelentés érkezett arról, hogy a tarcali ev. ref. egyház tanácsa *Géhl János* tanítónak 20 koronát szavazott meg azért, hogy az orgonista teendőkkel megbízott másik tanítót néhány hétre helyettesítette.

Miután *Géhl János* tanítói díjlevele szerint kötelezve van arra, hogy az orgonista-tanítót akadályoztatása esetén hivatalos kötelessége helyettesíteni; a tarcali egyháztanács eljárását nem helyesli, sőt figyelmezteti, hogy ha jövőben ily természetű kiadások szerepelnének a gondnoki számadásban, azokhoz jóváhagyását nem

adja s a helyettesítési tiszteletdíj címen kiutalványozandó összeget a gondnok terhére fogja átíratni.

45. Olvastatott *Hajdy Menyhért* kisdobszai lelkész kérvénye, melyben államsegélyügyének felülvizsgálatát s a segélyösszegnek újabb megállapítását és folyósítását tárgyzó s a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett kérvényét pártolólág kéri az illetékes egyházi hatóságok útján felterjesztetni, amennyiben az 1900-ik évben szept. hó 3-án 86,833. sz. a. kelt kultuszminiszteri leirattal 1104 kor. 31 fillérben megállapított lelkészi tiszta jövedelemben azóta lényeges csökkenés állott be.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett, hatóságilag igazolt okmányokból bebizonyítva látja azt, hogy:

a) az 1900-ik évben holdanként 36 koronában értékelt 13 kat. hold 537 □-öl papi szántóföld bérleti jövedelme holdanként 18 koronára szállott alá, minek következtében a 480 korona bérleti összeg 240 koronára hanyatlott alá;

b) továbbá, hogy a „jogosítványok“ címén 48 koronában megállapított, a közös legelőből a lelkészt megillető legelő-illetmény a Sajó vizének rombolása következtében ez idő szerint már alig képvisel értéket.

c) igazolva van az is, hogy a papi földbirtok után a lelkész 86 koronát fizet állami adók címén, holott a fizetés megállapítása alkalmával csak 44 korona hozatott levonásba,

d) tény az is, hogy kérelmező lelkész a f. évben 112 kor. 34 fillért fizet az országos lelkészi özvegy-árva tárba, 12 koronát az egyházkerületi gyámtárba, 2 koronát az országos közalapba, azonban az országos özvegy-árva tárba 112 koronából évről-évre megújuló járadék csak 42 kor. 43 fill., míg a 69 kor. 91 fillér a 10 százalékos belépési járulás egy harmadát képezi,

miért is a kongruailletmény megállapításánál nem a 112 korona, hanem a 42 kor. 43 fill. évi teher jöhet számításba; miért is mindeme tényeknek figyelembe vételével és szemmel tartásával kérvényező lelkész méltányos kérelmét pártolólág terjeszti fel egyházmegyénk a főtiszt. egyházkerületi közgyűlésre kedvező elintézése végett.

46. Tökesegety kër: *Erdőhorvati* 6000 koronát templom-építési célra, melyre a saját pénztárából felajánl 1500 koronát, más pénztárból kër 4500 koronát.

Miután a beadott kérvény nincsen kellőleg felszerelve, még a rovatos ív is hiányzik — az egyházmegye nincs abban a helyzetben, hogy a kérelmet pártolólág terjeszthesse fel az egyházkerülethez.

Egyszersmindenkorra kérvényező egyházak:

1) *Csobaj* építkezés és adósságtörlesztés céljára kër 3840 koronát.

Mint csekély jövedelemmel rendelkező, nagyrészen zsellérekéből és mezőgazdasági cselédekéből álló szegény gyülekezetet 1000 koronára ajánlja az egyházmegye.

2) *Perbenyik* templom, csür és kamaraépítésre kër 3500 koronát.

Mint egyházi adóval túlterhelt csekély népeségű, más felekezetűek közé beékkelt szegénysorsú egyház, 800 koronára ajánlatik.

3) *Ricse* iskolaépítésből származott 10 ezer korona adósságnak törlesztésére kër 1200 koronát.

Mint egyházi adóval nagyon túlterhelt, jóigyekezetű, kiváló vallásos buzgóságú gyülekezetet 1200 koronára ajánlja az egyházmegye.

47. Az időszaki tanács tagjaiül megválasztattak:

Bálint Dezső, Páricsy József papi rendes, — *Meczner András* világi rendes, — *Gecsey Péter* papi pót, — *Szinyey Gerzson* és *Debreceni Bertalan* világi póttagokká.

48. Olvastatott a bodroghalászi egyház kérvénye, melyben az egyházi tanács és egyházi közgyűlés harározata alapján engedélyeztetni kéri a roskóci határban levő 49 sz. tjkvben foglalt s a bodroghalászi közigazdaság tulajdonából az egy és fél telek papi és tanítói földek után járó és megillető erdőbirtok részletnek a közigazdasággal együttesen megállapított és elfogadott vételárban, holdanként 36 koronáért eszközendő eladhatását.

Bár a beterjesztett jegyzőkönyv tanúsága szerint az eladni szándékolt erdőrészlet Bodroghalásztól mintegy száz kilométernyi távolságra fekszik és sem a község, sem a lelkész és tanító ez ideig abból egy fillérnyi jövedelmet sem élveztek, mindazonáltal a vételárnak kat. holdanként 36 (harminchat) koronában történt megállapítását oly számba sem vehető csekélységnek tekinti, hogy a maga részéről az eladás engedélyezéséhez hozzá nem járulhat, azonban az eladásra vonatkozó okmányokat további eljárás végett felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

49. Szántó István bodroghalászi ref. lelkész azt a kérelmét terjeszti elő, hogy az egyház és Nemes József között létrejött adás-vevési szerződést — mely az egyházra igen előnyös jogügyletet képez — hagyja jóvá.

Közgyűlés az indokolt kérelmet magáévá teszi, az adás-vételi jogügyletet jóváhagyja s a vonatkozó okmányokat megerősítés végett az egyházkerületre pártolólág felterjeszteni rendeli.

50. *Bodor Dénes* királyhelmeci tanító fizetés-rendezésének ügyeivel

az egyházlátogatás bízatik meg.

51. *Pecsenye András* segédlelkésznek a káplántartási kongrua ügyében emelt panaszát

e.-m. közgyűlés *Ölbey János* tanácsbíró által megvizsgáltatni rendeli és megbízza azzal, hogy a felmerült ellentéteket — amennyiben lehetséges — békés úton egyenlítse ki.

52. Egyházlátogatókúl kiküldettek :

Megyasszói járásba: *Ölbey János* és ifj. *Keresztúry József*.

Tállyai járásba: *Bálint Dezső* és *Bartha József*.

Pataki járásba: *Hézszer Emil* és *Farkas Lajos*.

Cigándi járásba: *Zombory Gedő* és *Czike Ferenc*.

Szentesi járásba: *Páricsy József* és *Miskolczy Endre*.

53. Jegyzőkönyv hitelesítésével meghívatnak :

Bálint Dezső és *Meczner András* elnöklete alatt *Debreceni Bertalan*, *Búza János*, *Bartha József*, *Farkas Lajos*.

54. Tanügyi bizottsági ülés előtt *Szinnyei Gerzson* világi tanügyi bizottsági elnök meleg szavakkal üdvözli tanügyi bizottságunk egyik előkelő tagját, *Hodossy Bélát*, kit a magas kormány a helybeli állami tanítóképezde igazgatójává nevezett ki s indítványozza, hogy e kitüntetés felett fejezze ki tanügyi bizottságunk is jegyzőkönyvileg a maga örömét, Isten áldását kérve új irányú munkálkodására.

Tanügyi bizottság örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy *Hodossy Bélát*, mint a tanügyi bizottság egyik régi, hű és buzgó tagját a magyar prof. tanügy érdemekkel teljes vezető-harcosát új állásában szíve mélyéből köszöntse s úgy reá, mint a vezetésére bízott intézet munkálkodására

az Isten áldó és megszentelő kegyelméért esedezik.

55. Olvastatott egyházmegyei tanügyi bizottságunknak az egyházmegye hatósága alatt álló népiskolák szellemi és anyagi állapotát feltüntető jelentése az 1904/5. iskolai év második feléről, melyből *Bálint Dezső* elnöki jelentésének következő részeit rendeli az egyházmegye a jegyzőkönyvbe beiktatni.

I. Statisztikai rész.

Egyházmegyénk lélekszáma 53096. Több 6492-vel, mint 10 évvel ezelőtt.

Az iskolakötelesek száma 6—12 évig 3649 fi, 3355 leány, összesen 7004; 1246-al több, mint 10 évvel ezelőtt. Iskolába jár 3079 fi, 2872 leány, összesen 5951; 1015-el több, mint 10 évvel.

Ismétlő iskolaköteles volt a múlt év utófelében 1169 fiú 1204 leány, összesen 2373; több 467-el, mint 10 évvel ezelőtt. Ismétlő iskolába jár 616 fi, 666 leány, összesen 1282; 934-el több mint 10 évvel ezelőtt, annyi mint a tankötelesek 55%-a. Oktatásban nem részesült 1091, annyi mint a tankötelesek 45%.

Az osztályok számát tekintve 6 osztályú iskolánk van 43; 5 osztályú 16; 4 osztályú 7; 3 osztályú 1.

Szellemi állásra nézve: kitűnő iskolánk van 30 u. m. Kesznyéten mindkettő. Hernádnémeti, T.-Luc mindkettő. Sárospatak két leány, s nagy fi. Karos, Karcsa, N.-Kövesd, Ricse, Semjén, Karád I-ső oszt. Cigánd, Szerencs, Tállya, N.-Rozvágy, Örs, Kis-Géres, Pthügy, Báj, Csobaj, Tarcal kis. isk. T.-Szada, Megyaszó mindhárom. L.-Bénye, Kis-Dobsza, Csanálos, Viss, Liszka nagyobb iskola. Erdőbénye mindkettő. Leleszpolyán, Lelesz, Agcsernő, Gesztely.

Dicséretes 24 u. m.: Berzék, B.-Sára, M.-Hogyka, Sárospatak kis fi, Kenézlő, Ó Liszka, Pácín, Kis-Kövesd, Szomotor, Karád 2—3 osztály. Bacska, Kis-Tárkány, Monok, Golop, Ond, Zombor, N.-Géres, K.-Helmec, Tisza-Ladány I. II. Tokaj, Tarcal nagy isk. B.-Halász.

Kielégítő 11 u. m.: Erdőhorváti, Sima, B.-Olaszi, Sostófalva, Karád legnagyobb Lácza, Agárd, B.-Szentés, Véke, T.-Keszés, Tisza-Ladány nagyobb.

Gyenge Sajó-Hídvég, hol Futó Béla és Leányvár, hol Csutoros Benő a tanító.

Osztályozható nem volt az iskola két helyen Kak, és Tolcsván a tanítók betegsége miatt.

Rendes tanító van e. megyénkben 72, segéd ideiglenes 4. Három iskolában lelkesz tanít. Állami községi iskola van 5. Nős tanító van 54, nőtlen, hajadon 8, özvegy 2.

Okleveles tanítók száma 65; nem okleveles tanítók: Körösi Pál karádi, Kántor Mihály cigándi, Mikó László bacskai, Csutoros Benő leányvári, Burai István b.-szentesi, Rozgonyi János vékei, Csombók János legyeshényei, Domján József vajdácskai, Hajnal József n.-kövesdi tanítók.

Tanítóilak jó 62 helyen, rossz Leleszpólyán, Bacskán, Ágcsernő, Kis-Tárkány, Leányvár, Golop, F.-Ladány, Tarcál nagyobb tanítóilak Gesztely, T.-Luc, leány Kak, B.-Halász, Vajdácskán, Lukán.

Tanterem törvényszerű 62 helyen, nem törvényszerű Ágcsernő, Kis-Tárkány, Leányvár, Kis Géres, Csobaj, T.-Ladány, Tarcál mindkettő, Sóstófalva, Gesztely, Kak, B.-Halász, Vajdácskán, Lukán.

Felszerelés: kellő 25, hiányos 46; semmi 5 iskolában.

Tastgyakorda: felszereléssel 2 helyen; a legtöbb iskolában a tornatanítás rendgyakorlatokból áll.

Faiskola rendezett 20, rendezetlen 7 egyházban. Legtöbb helyen a faiskola a község kezelésébe ment át.

A tanítók összes fizetése 71932 kor. 34 fill. melyből átlag egy tanítóra esik 934 kor. 19 fillér.

Iskolánkban tanult más vallású.

Római kath.	---	---	---	---	159 fi, 113 leány, összesen : 272
Gör. kath.	---	---	---	---	40 " 38 " " 78
Ág. hitv.	---	---	---	---	15 " 5 " " 20
Izraelita	---	---	---	---	88 " 104 " " 192
					302 fi, 260 leány, összesen : 562

Más ev. ref. v. iskolába jár	---	---	---	---	5 fi, 4 leány, összesen : 9
Középiskolába jár	---	---	---	---	26 " — " " 26
Áll. közs. isk. jár	---	---	---	---	110 " 39 " " 149
Más felekezeti isk. jár	---	---	---	---	6 " 4 " " 10

Kenézlőn a 60 iskolába járó növendék közül csak 34 volt jelen a vizsgán. Miután ez a visszaélés sok iskolában előfordul, szigorú intézkedés váltott szükségessé.

Tanügyi bizottság kimondja, hogy amennyiben az egyes iskolákban tetemes mulasztások fordulnak elő, ezért az iskolaszéki elnök tétessék felelőssé, igazolni tartozván, hogy egész éven át milyen lépéseket tett a mulasztások meggátlására.

Tolcsván. A tanító betegsége miatt évvizsga nem volt tartható.

Mivel több ízben volt már eset arra, hogy a tanítók betegsége miatt az iskolás növendékek nem gyűltek össze vizsgára, az iskolaszéki elnökök szigorúan útasítanak, hogy a tanítók betegsége esetén is gyűjtessenek össze a gyermekek s a vizsgát az iskolalátogató bizottság ejtse meg. A fennforgó esetben pedig a tolcsvai tanító betegségét orvosi bizonyítvánnyal igazolja.

Erdőhorvátiban 60 iskolába járó növendékből 21 volt jelen a vizsgán.

Tanügyi bizottság roszalását fejezi ki e nagymérvű hanyagság felett s kimondja, hogy az iskolaszék elnöke hasonló esetben felelőssé tétessék.

Agárdon: magyar nyelvtan nem tanított, az iskolában a gyermekek rendetlenek s fegyelmezetlenek.

Tanügyi bizottság a legnagyobb rosszalását fejezi ki e hanyagsággal szemben is, s szigorúan útasítja a tanítót, hogy jövőben lelkiismeretesebben töltsse be tanítói hivatását és kötelességét.

Kakon tanító betegsége miatt az évvizsga nem volt megtartható.

Az iskolaszéki elnök jelentéstételre hivatik fel.

Bodrogszentesen tetemesek az iskolai mulasztások.

Tanító szigorúan figyelmeztetik kötelességének teljesítésére, az iskolaszék elnöke pedig felhivatik, hogy tegyen jelentést az évközi mulasztások meggátlását célzó intézkedéseiről a tanügyi bizottság elnökének.

Királyhelmeceen a tanító fizetését nem kapja meg rendesen. Az iskola épülete és udvara rendetlen.

Előbbire az egyházmegye, az utóbbira pedig az egyháztanács figyelme hivatik fel.

A tanítói körök működéséről szóló jelentésében lelkészelnök jelenti, miszerint a sárospataki kör évi köri gyűlését f. évi aug. 14-én tartotta Erdőbényén, mely alkalommal a Gecsey Péter úr által ajándékozott 10 kor jutalomdíjra beérkezett pályamunka. „A magyar nyelvtan tanítása a népiskolában, különös tekintettel a fogalmazásra“ címmel felolvastatván, a jutalom kiadására érdekesített. Szerzője Szily József erdőbényei tanító.

Amidőn e gyűlés előkelő szellemi színvonaláról örömmel tesz bizonyosságot indítványozza, hogy a tanügyi bizottság köszönetét fejezze ki szivességükért úgy a pályadíjat adományozó Gecsey Péter tarczali lelkésznek, mint a házigazda tisztét teljesítő erdőbényei ref. egyháznak.

Tanügyi bizottság örömmel veszi tudomásul az elnökségnek a sárospataki tanítói körrel szóló jelentését az erdőbényei gyűléssel kapcsolatban köszönetét fejezi ki úgy a pályadíjat adományozó Gecsey Péter tarczali lelkésznek, valamint a vendégek ellátásáról gondoskodó erdőbényei egyháznak.

A harangodi tanítói kör évi működéséről szóló jelentésében elnöklő lelkész jelenti, miszerint a nevezett kör évi gyűlését Takta-Harkányban tartotta. A pályatételül kitűzött kérdésre, „Lehet-e erkölcsileg elzüllött gyermekeket nevelni“ egy munka érkezvén be, ez jutalomra méltónak ítéltetett. Szerzője Barcsa János eszanálosi tanító. Ugyancsak előterjeszti a harangodi tanítói kör ama véleményét, miszerint a Csontos-féle történelem használhatatlansága miatt népiskoláinkból kizűzölnék ki.

Bizottságunk a harangodi tanítói kör évi működéséről szóló jelentést is örömmel veszi tudomásul, a Csontos-féle történelem kiküszöbölésére vonatkozó véleményét nevezett tanítói körnek átteszi az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz elbírálás végett.

A Csontos-féle történelem tárgyalása kapcsán felmerült a panasz, hogy némely iskolákban Orbán, másokban Csontos féle történelmet, sőt egy iskolában mindkét félért is tanítják.

Elhatározatott, hogy jövőben ha egy új népiskolai tankönyv jelenik meg, a régi használata kiejtendő. A könyvbizományos pedig felhivatik, hogy a régi tankönyvek árusítását szüntesse be.

Elnöklő lelkész felhívja e helyről is a tanügyi bizottság, különösen pedig az iskolalátogatók figyelmét az „Iskolai szabályrendelet“ megtartására.

Kimondatik, miszerint az iskolalátogató bizottság ézentúl munkálkodásában az iskolai szabályrendelet útásításainak értelmében köteles eljárni. Mivel pedig a szabályrendeletben csak nyári vizsgálatról van szó, — a téli egyházlátogatás alkalmával vizsga nem tartatik. Jövőben csupán az iskola megtekintése lesz feladata a téli egyházlátogatóságnak, az iskola szellemi állapotának minősítése nélkül.

Kereszturi József, Szabó Pál, Kajdy Menyhért iskolalátogatók körülményeikre való hivatkozással állásaikról lemondanak.

Tanügyi bizottság Kereszturi József és Kajdy Menyhért lemondását elfogadja s helyükre Pósa Péter és Kertész István lelkészeket választja, Szabó Pál lemondását azonban, minthogy hat évi iskolalátogatósi megbízatási ideje még nem járt le, el nem fogadja, hanem kéri őt tisztének tovább folytatására.

56. Mindezen jkvi pontok felolvastattak és hitelesítették a Sárospatakon 1905. szept. hó 18-án tartott gyűlésben.

BÁLINT DEZSŐ,
MECZNER ANDRÁS.

DEBRECZENI BERTALAN,
BUZA JÁNOS,

FARKAS LAJOS.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye fegyelmi bíróságának, Sárospatakon
1905. évi augusztus hó 31. napján tartott üléséről felvett

J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

I.

*Jelen voltak: Keresztury József esperes és Meczner Béla gondnok
elnökölete alatt: Gecsey Péter, Kónya András, Bálint Dezső papi; Búza
János világi tanácsbírák; dr. Kovács Gábor világi főjegyző, mint a bíró-
ság jegyzője.*

Tárgy: A lukai presbiterek felebbezési ügye.

A felek részéről jelen voltak: *Erdélyi József* ref. lelkész
és *dr. Csaplaky Lipót* ügyvéd, védő.

Egyházi elnök a nyilvános ülést az ügy megnevezésével
megnyitván, előadó ismerteti a felebbezés tárgyát képező ügyet,
a vonatkozó iratokat felolvasta, majd miután a védőügyvéd
is védelmét előterjesztette, a bíróság visszavonult és zárt
ülésben meghozta és a világi elnök nyílt ülésben kihirdette
az indokolás lényeges tartalmával a következő

ítéletet:

Az alsózempléni ref. egyházmegye fegyelmi bírósága a lukai egyháztanács határozatát megsemmisíti, — Szabó János és Lukács József egyháztanácsosokat vétkeseknek nyilvánítva, Szabó Jánost feddésre, Lukács Józsefet intésre ítélte, ellenben Szabó József egyháztanácsost az ellene emelt vád és következményeinek terhe alól felmenti.

Kötelezi Szabó János és Lukács József egyháztanácsosokat, hogy egyetemleges kötelezettséggel 20 kor. eljárási költséget tartoznak fizetni. Ez az összeg a letétbe helyezett 50 koronából már előzetesen kifizettetett, 30 kor. a letevők részére ezennel visszautaltatik.

Indokolás.

Lukács József és társai felebbezése arra irányult, hogy a lukai egyháztanácsnak az a határozata, melylyel ők egyháztanácsosi állásuktól elmozdítottatnak, semmisíttetnék meg, illetőleg nevezett egyháztanácsosok az ellenök emelt vád alól mentessenek fel.

Az eljárás során beigazolást nyert, hogy a vádlottak az egyháztanács által szabályszerű módon ki- és meghallgatva nem lettek; emiatt a hozott határozatot meg kellett semmisíteni.

Szabó János ellen azonban a fegyelmi bíróság előtt is beigazolást nyert az a ténykörülmeny, hogy Erdélyi József lelkész az egyháztanács gyűlésén botránnyos módon megsértette azáltal, hogy a lelkésznek bizonyos kijelentésére azt felelte: „hát akkor huncut a tisztelendő úr is ha ezt mondja.“ — De másrésztől beigazolást nyert az is, hogy a lelkész kijelentette, ha őt Szabó János megkéri a templomban a hívek előtt, — megbocsát neki. Ez meg is történt. Ily körülmények közt az egyháztanácsnak fölöttébb szigorú határozata annál kevésbbé sem foghat helyt, mert elsősorban a lelkészt sértette meg Szabó János, de ugyanőt meg is követte és a lelkész meg is bocsátott neki, miért is ellene a további eljárás beszüntetendő lett volna; — mindazonáltal vétkesnek kellett azért kimondani, mert sértő szavait presbiteri gyűlésen használta a lelkésszel szemben, tehát megsértette a gyűlést is, ezért büntetést érdemel, aminthogy a használt kifejezés valóban megbotránkoztató; vádlottat tehát legalább is másodfokú büntetéssel kellene sújtani.

Lukács Józseffel szemben is beigazolást nyert, amennyiben maga a védelem is beismerte, hogy leánya kézfogóján communió előtti reggelen muzsikaszó mellett reggelig zajosan mulattak. Már pedig ez a presbiteri állással össze nem egyeztethető, illetlen dolog, miért is vétkesnek kellett kimondani s megfelelő büntetésben részesíteni.

Szabó Józseffel szemben a vádbeli cselekmény beigazolást nem nyert, miért is őt az ellene emelt vád és következményei alól fel kellett menteni

A felmerült eljárási költségek megfizetésében, elítéltek marasztalandók voltak. Kmf.

MECZNER BÉLA

gondnok.

KERESZTURI JÓZSEF

esperes, egyházi elnök.

II.

Kis- és nagytárkányi fegyelmi ügyek.

Jelen voltak: Keresztury József esperes és Meczner András világi tanácsbíró elnökök; Gecsey Péter, Kónya András, Páricsy József, Ölbey János tanácsbírák.

A felek részéről: Szabó Pál ref. lelkész és dr. Tarczy Pál ügyvéd, védő.

Jegyző: dr. Kovács Gábor világi főjegyző.

Egyházi elnök a nyilvános ülést az ügy megnevezésével megnyitja; — előadót felkéri a tárgyalandó ügy ismertetésére, aki az ügyre vonatkozó okmányokat felolvasta, és az ügyet behatós és minden részletére kiterjedő módon ismertette. Dr. Tarczy Pál ügyvéd ezután a védelmet előterjesztvén, a bíróság visszavonult, mielőtt azonban határozatát meghozta volna, panaszló felek kijelentették, hogy panaszuktól elállanak. Ennek folytán a fegyelmi bíróság ezt az ügyet megszüntnek mondotta ki.

MECZNER ANDRÁS

t. bíró,
v. h. elnök.

KERESZTURI JÓZSEF

esperes,
egyházi elnök.

III.

Palságh Géza tanító özvegyének fizetési ügye.

Jelen vannak: Keresztury József esperes, Meczner András világi tanácsbíró elnökök; Gecsey Péter, Kónya András, Bálint Dezső papi és Buza János világi tanácsbírák.

Jegyző: dr. Kovács Gábor világi főjegyző.

Egyházi elnök a tárgyalandó ügy megnevezésével a nyilvános ülést megnyitja, s miután az előadó az ügyet behatóan ismertette, a bíróság visszavonult és zárt ülésben meghozta és nyilvános ülésben elnök az indokolás lényeges tartalmával kihirdette a következő

határozatot.

A bíróság folyamodó kérelmének helyt nem ad.

Indokok:

özv. Palságh Gézané azt a kérelmét terjesztette elő, hogy néhai férje után az őt törvényesen megillető fél évi kegydíját ítélje meg neki a bíróság a nagyrozvági egyházközség ellen.

A bíróság ebben ez ügyben azonban azt a tényállást állapította meg, hogy folyamodó néhai férje a nagyrozvági tanítói állásról lemondott 1904. év július hó 20-ik napján, azt nevezett egyházközség elfogadta és ugyanazon évi július hó 24-ik napján tartott presbiteri gyűlésen sürgősen útasította a lelkészt, hogy a megüresedett kántor-tanítói állásra a pályázatot a „Néptanítók Lapja“-ban tegye közzé. Ez meg is történt, és a pályázati határidő lejártával az 1904. évi aug. hó 21-én új tanítóját meg is választotta.

Tekintettel tehát arra, hogy Palságh Géza miután állásáról lemondott, azt az egyházközség elfogadta sőt kebeléből elbocsátotta, helyére a rendes tanítói díjlevélnek csonkítatlan betartása mellett pályázatot hirdetett és új tanítót választott: nagyrozvági egyházközség a kérelmezett fél évi kegydíj megfizetésére nem volt kötelezhető, még azért sem, mert Palságh Géza elhalálozása idején már nem volt az egyházközség kötelékében s miután a tanítóját a díjlevél csonkítatlan betartása mellett választotta meg — jelen esetre a törvénynek 483. §-a nem volt alkalmazható.

Kmf.

MECZNER ANDRÁS

tanács bíró,
v. h. elnök.

KERESZTURI JÓZSEF

esperes,
egyházi elnök.

TÁRGYMUTATÓ.

1. Gyűlés megnyitása.
2. A képviselők igazolása.
3. Indítvány pótképviselők választásáról.
4. Tanítók beerősítése.
5. Egyházkerületi képviselők megválasztatnak.
6. Elmaradt tisztviselők igazolása.
7. Pálur Mihály tanító nyugalomba vonul.
8. Nagy Károly legyesbényei lelkész emlékezete.
9. Sőregi Márton tanító érdemeinek a méltatása.
10. Gecsey Péter tarcali lelkésznek köszönetet szavaz az e. m. az örösi egyház részére építtetett 2150 kor. értékű orgonáért.
11. Teleky László m. zombori főgondnoknak egyházépítő buzgóságáért köszönetét fejezi ki. Kovács Gábor dr. megbizva, hogy a m.-zombori egyház állandó ellátására valamelyik lelkésszel egyezzen meg.
12. A legyesbényei lelkézi fizetés hátrálék ügyéről jelentés adandó be.
13. A t.-luci tanító lakásügye ideiglenesen rendezve van.
14. Erdőhorváti a Farkas Ábrahám alapítvány ügyében vegyen nyilatkozatot az örökösöktől, hogy a tényleges állapotba megnyugosznak
15. A t.-ladányi iskolaépítési ügy vezetésével Gecsey Pétert továbbra is megbizva.
16. Erdőhorváti-i egyház tavaszi gyűlésre adja be templomépítési tervrajzát és költségvetését.
17. A Rozgonyi Irma sírja gondoztatásának alapítványi ügyét Debreceni Bertalan és Buza János vizsgálja meg.
18. T.-luci lelkész és presbiterium a közalapi járulékot hajtsa be f. év okt. 31-ig fegyelmi eljárás alá vonás terhe alatt.
19. Ölbey János jelenti, hogy a kiskövesdi egyház az e. megye rendelkezésének megfelelőleg készítette el számadását.
20. Kun József szept. 10-ig jelentse, hogy nyugdíjaztatását kérelmezte-e? Ha nem kérte, esperes indítson ellene fegyelmi eljárást.

21. Csutoros Benő f. év szept. 15-ig mutassa be oklevelét, ellenesetben esperes mozdítsa el, helyét töltsse be.
22. Végh Jánosné követelésének tisztázásával újlag Ölbey János bízott meg.
23. Csanálosi templomépítési pénztár számadásához beadott magyarázat nem fogadtatott el. Számadását újból készítse el.
24. Lukai birtokviszonyok nyilvántartásban maradnak.
25. A vissi, kispéteri, erdőbényei egyházak a könyöradományokról számoljanak el.
26. Kistárkányi egyház lelkészi és tanítói díjlevelét terjessze fel.
27. Észrevételek a liturgiai tervezetre.
28. Két emlékkönyvet készíttessen a lelkészi kör elnöke.
29. A lelkészek kötelesek elődeik sírhalmára emlékkő állításáról gondoskodni.
30. Minden lelkész életrajzi adatait 1906. aug. hó 1-ig adja be az esperesi hivatalhoz.
31. Segédlelkészek bekebelezettek.
32. Tiszaladány új díjlevelei pótlások végett visszaadattak.
33. Szánthó István megbízása továbbra is megmarad.
34. A közigazgatási pénztárba helyezendő az espereshez érkezett 380 korona.
35. Sőregi Márton volt tanító fizetésének megállapítása.
36. A bodrogközi vasuti társaságnak a cigándi egyházzal szemben támasztott követelése nem teljesíthető.
37. Csikai János presbiter Czike Ferencz lelkész beadványaiban foglalt dolgokat az egyházlátogatás vizsgálja meg
38. A tarcali egyház engedélyt kér arra, hogy 1208 öl szántóföldjét 800 koronáért eladhassa.
39. Tarcali harmadik iskola és tanítólak költségvetése és tervezete jóváhagyást nyert.
40. E. m. engedélyt ad arra, hogy a tarcali egyház 8—10 ezer korona kölcsönt vehet.
41. Kiskövesdi egyház építkezési dolgai jóváhagyattak. Buzgóságát dicsérettel tünteti ki az egyházmegye.
42. Bagossy Géza figyelmeztetése.
43. Persenszky Károly kérelme elintézését nyert.
44. Az e. m. nem helyesli a Géhl J. kiutalványozott helyettesítési díjat.
45. A kisdobszai egyház congrua-tárgyu kérvénye az egyházkerülethez pártolólág terjessze föl.
46. Domesticai segílyt kérő iven az e. kerülethez terjesztettek föl.

47. Időszaki tanács tagjai megválasztattak.
48. A b.-halászi egyház adás-vételi ügylete nem engedélyeztetett.
49. A bodrogolaszi-i egyház adás-vétele jóváhagyatott.
50. Bodor Dénes fizetés rendezési ügye egyházlátogatókra bízott.
51. Pecsénye András congrua-ügyét Ólbey János vizsgálja meg
52. Egyházlátogatók kiküldettek.
53. Jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság küldetett ki.
54. Tanügyi bizottság jelentése.
55. Jegyzőkönyv hitelesítése.

JEGYZETTÉK :

HÉZSER EMIL papi főjegyző: 1—7, 27—47, 49—55.

KOVÁCS GÁBOR dr. világi főjegyző: 24—26, 48. I. II. III.
számú bírósági jkveket.

OLAJOS PÁL papi aljegyző: 16—23.

MITROVICS GYULA dr. 8—15.

BETŰRENDES NÉVMUTATÓ.

- Bálint Dezső 5, 47, 52, 54.
ifj. Bálint Dezső 31.
Bartha József 52, 53.
Bagossy Géza 42.
Bodroghalászi egyház 48.
Bodor Dénes 50.
Bogorádi Dániel 23.
Csobai egyház 46.
Csútoros Benő 21.
Csikai István 37.
Czike Ferenc 37, 52.
Cigándi egyház 35, 36.
Debreceni Bertalan 17, 47, 53
Diószeghy János 4.
Egyházkerület 27, 38, 45, 46, 49.
Egyházlátogatók 37, 50.
Erdőbényei egyház 25.
Erdőhorváti egyház 14, 16, 46.
Esperes 18, 20, 21, 34.
Farkas Lajos 52, 53.
Gecsey Péter 10, 11, 15, 47.
Géhl János 44.
Hézsér Emil 5, 32, 39.
Igaz József 43.
Kóczán Miklós 5, 6.
Kovács Gábor dr. 11.
Kertész István 17.
Kis-kövesdi egyház 19, 41.
Kis-géresi „ 25.
Kis-tárkányi „ 26.

- Kajdy Menyhért 45.
Keresztúry József ifj. 52.
Kun József 20.
Legyesbényei egyház 12.
Lelkészeket általában 27, 28, 29, 30.
Lukai egyház 24.
Lábos Béla 6.
Meczner András 5, 47, 53.
Miklós Béla 5
Meczner Gyula 17.
Miskolczy Endre 52.
Nagy Béla 4.
Nagy Károly 8.
Ölbey János 5, 22, 51, 52.
Páricsy József 5, 47, 52.
Pálúr Mihály 7.
Pálúr József 4.
Persenszky Károly 43.
Pecsenye András 51.
Perbenyiki egyház 46.
Sőregi Márton 9, 35.
Sélley László 31.
Szánthó István 33, 49.
Szinyey Gerzson 47.
Ricsei egyház 46.
Tarcali egyház 38, 39, 40.
Tiszaladányi egyház 15, 32.
Tiszalúci egyház 13, 18.
Teleky László 11.
Vissi egyház 25.
Végh Jánosné 22.
Zombori egyház 11, 52.
Zombory Gedő 6.
-